

Ese de două ori in septemana: Joi-a si Do-
minec'a; era candu va pretinde importantia
materieloru, va esi de trei sau de patru ori
in septemana.

Pretulu de prenumeratiune.

pentru Austria:
pe anu intregu 8 fl. v. a.
„ diumetate de anu 4 fl. v. a.
„ patrariu 2 fl. v. a.
pentru Romania si strainatate:
pe anu intregu 12 fl. v. a.
„ diumetate de anu 6 fl. v. a.

ALBINA

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespun-
dinti ai nostri, si de-adreptulu la Redactiune
Stationsgasse Nr. 1, unde sunt a se adresa
si corespondentiile, ce privescu Redactiunea,
administratiunea sau speditura; cate vor fi
nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime
nu se vor publica.

—XXX—

Pentru anuntie si alte comunicatiuni de in-
teresu privat — se raspunde cate 7. cr. de
linia; repetirile se facu cu pretiu scadindu.
Pretulu timbrului cate 80 cr. pentru una data
se antecipa.

Invitare de prenumeratiune

la

„ALBINA“

fóia politica nationala pentru tote inte-
relese romane.

Cu inceputulu anulu nou 1872,
„Albina“ intra in alu VII-lea periodu
alu vietiei sale, continuandu a lupta si mai
departe pentru sustinerea intereseloru
nostre.

Deschidemu deci abonamentu nou,
in conditiunile de pana acuma, adeca,

A) Pentru partile austro-ungare:

Cu 8 fl. val. austr. pre anulu intregu
4 fl. val. austr. pre 1/4 de anu,
2 fl. val. austr. pre 1/2 de anu.

B) Pentru Romania si strainatate:

Cu 24 de lei noii sau franci pre anu,
12 lei noii sau franci pre 1/2 de anu.

Abonementele se facu sau la poste,
sau la cunoscutii colectanti si corespun-
dinti ai nostri, sau de a dreptulu prin
epistole francate si prin asemnate postali.

Rogamu a nu uitati nici de fóia umo-
ristica „Priculicu.“ **Red.**

Pesta, in 5/17 ian. 1872.

Pre candu din strainatate abia avemu
se notamu la acestu locu vre-unu eveni-
mentu memorabilu, — orizontele nostru
internu incepu sa se cam turbura, si inca
candu ne bine. Sorele celu marest — riosu
alu dualismulu in momentu ni infaci-
siedia unele pete intunecose, si elu — in
locu se lucésca si dimbésca, fumega ca
o lampa carei i s'a gatatu untulu de
lemn, si — ni se strimba ca faci'a unei
cochete, ce patimesce de doreri de masele.

Intr'astfelu de momente — spe-
rantiele nostre, ale celorlora apesati la pa-
mentu in Austro-Ungaria, incepu a cresce.
Nemicu mai caracteristicu si mai natu-
rale pentru situatiune!

O data, pre candu nimbulu dualis-
mulu era la culme, in coridorulu casei
representantiloru dietei unguresci era —
ca mai de multe ori — disputa mare
a sup'ra causei nationalitatiloru. Centrulu
atacuriloru era Babesiu. In fine unulu
dintre deputatii magiari, dlu Urházy, in-
treba pre Babesiu: „Ei bine; dar pre
ce vi mai redimati voi sperantiele vostre
in privintia pretensiuniloru vostre na-
tionali?“ Si Babesiu i-a raspunsu: „Sum
sinceru cu voi; aflati deci adeverulu. Dupa
esperintiele ce am facutu faci'a de voi,
sperantiele nostre sunt in — aliatii no-
stri.“ — Ungurii se speriaru. Bine, dice
dlu Urházy; deca esti sinceru cu noi,
spune: cari sunt acei aliati ai vostri?

„Calamitatile publice.“ — re-
spunse rapede Babesiu. „Ne-ati adusu
prin nebuni'a vostra, de nu mai potemu
astepta resuflare, de catu prin calamitati,
prin desastre publice, ce pre toti ne-ar
coplesi, si cari unicele ve-ar aduce se ve
desteptati din ameti'a ce v'a cuprinsu
si se slabiti cu dusimani'a cu apesariile
a sup'ra nostra.“

Éta caus'a pentru carea — speran-
tiele nostre in faci'a necasuriloru ce in-
tempina dualismulu si intipuita omni-
potintia a domniloru magiari — trebue
se se destepse si se crésca in peptulu
nostru!

Dar la lucru.

„Pesti Napló“, organulu oficiosu alu
domniloru de la putere, are din Zagra-
bia sciri forte deprimatorie.

Alalta-ieri, luni, diet'a croata, pre

care dlu c. Andrassy de noue luni de
dile, spre mare indignare a natiunei ser-
bo-croate — o prorogase de două ori,
se intruni si se deschise cu mare pompa
— de insusi banulu Bedekovich, si —
insufletirea generale ce poporulu mani-
festá la acésta ocaziune, se pareu califi-
cata d'a linisef tote temerile domniloru
magiari.

Rescriptulu regiu, deschidietoriu de
dieta, era scurtu, inca totu celu din 31
martiu 1871, chiar numai deschidietoriu,
carele deci provocá multe vivate pentru
Regele. Pana aci tote fusera bune si fru-
mose, si — inca ieri pretotindenea se
tiena, ca incercarile de apropiare si im-
pacatiune ce avura locu in Viena intre
dlu c. Lonyay si unii corifei ai partitei
nationala din Croatia, vor se aduca
fructele loru binecventate. Astadi „P.
Napló“ — par' ca si-a perdutu de o data
tota sperantia, ba inca — si capulu pe
de a sup'ra!

Asia se vede ca, barbatii cu cari a
pactatu dlu Lonyay, nu sunt stepanii si-
tuatiunei, sau ca ei — au promisuto-
tote; numai ca se véda o data diet'a adunata.
Agitatoriu periculosu, precum a nume se
amintese Dr. Politu si Dr. Mileticu, se
lucre, si nu fora succesu, in contra unei
transactiuni cu magiarii si — maioria-
tea dietei se tiena mortisulu manifestulu
din 20 sept. 1871 alu deputatiloru na-
tionali, manifestu pre carele tote or-
danele magiare l'au canonisatu de —
nationale si chiar rebelicu! Si ca —
culme necasulu in „P. Napló“ — este
ca, partia nationala opozitionala, carea
dispune de 57 de voturi, nu va se scie ne-
mic'a de fusiune cu partia magiarona
unionistica, carea abia are vro 13 vo-
turi!

Ciudata pretensiune acést'a a dom-
niloru unguri. Ei pretindu de la croati
ceva, ce — deca cineva ar pretinde de
la ei, — buna era ca deakistii in maiori-
tate, se se fusiunede cu partia lui
Kossuth, cea de alte principia cu totulu,
si totdeodata in minoritate, — ei aceluia
ar ride in faci'a si l'ar considerá de —
nebunu!

In superarea si indignarea sa „P.
Napló“ merge pana a — uitá da rescól'a
din Buca Catarului si amenintia Croa-
tia cu tota puterea Austro-Ungariei, cu
sfarimare totale; vine apoi a pronuncia
urmatória sentintia:

„Da, este usioru a provocá spiri-
tulu de amaratiune si de derimare, dar
este greu, ba trece preste potintiele ome-
nesci, a infrená spiritulu provocatu.“

De câte ori noi am batutu acésta
toca la urechile sardiloru domni, fora
nici unu folosu! Magiarii — pre tardiu
vor pricepe, ce periculosu este, a descon-
siderá faci'a de altii adeverurile eterne. —
O alta calamitate, dóra nu mai pu-
tueni serioasa, amenintia dualismulu ma-
giaro-germanu, din colo preste Laita,
din partea poloniloru galitieni.

Sambat'a trecuta in senatulu impe-
riale se incepu discusiunea a sup'ra Adre-
sei sau responsulu la cuventulu de tronu.
Noi am amintitu la rondulu nostru ca,
proieptulu casei deputatiloru, lucratu
de pangermanulu Herbst, parafasédia
cuventulu de tronu, urcandu contrastele
intre acél'a si intre pretensiunile federa-
listiloru si autonomistiloru. Ministrulu-
presiedinte Aversperg constatá acésta
disarmonia si stáru la o mai buna con-
cordantia; dar — fora succesu.

Venira apoi polonii prin oratorele
loru Czerkawski si supusera planurile
nemtiloru unei critice agere, ér in sie-
dintia de alalta-ieri luni, fecera emen-

damentulu ca, cestiunea despre largirea
autonomiei galitiane se se separadie de —
cestiunea de reforma a legei electorale
pentru representatiunea centrale, la
care din urma Galitia nici o data nu-si
va dá invoie.

Aci, la acésta ocaziune, conflictulu
nu se mai potú incungiu. Nemtii, vrendu
a imita pre fratii loru de cruce din Un-
garia, respinsera cu tota resolutiunea si
asprimea observatiunile si pretensiunile
poloniloru, si acestia — remasera cu bu-
dielile inflate, precum cehii de multu li
profetiau! Adress'a s'a votatu nemo-
dificata.

Déca aristocratii siovaitori ai Gali-
tiei ar avé unu sentiu sanatosu de dem-
nitate nationala, ei indata ar trebui se
parasésca consortiulu cu nemtii; insa ei
— de oamdata se multiamescu a jocá
pre maniosii. Póte ca va ajunge si atát'a;
póte insa ca evenimentele totu ii vor silí
a merge mai departe.

Momentulu cestiunei e, ca — fora
de deputatii poloni nemtii 1) devinu in
periclu d'a nu poté se-si continue par-
liamentulu; 2) de sicuru nu mai potú di-
spune de o maioritate de 2/3 pentru mo-
dificarea legei electorale si introducerea
alegeriloru directe, precum ei au buci-
natu ca ar avé intentiunea. Calamitatea
deci este invederata. —

Cas'a boeriloru de din colo inca si-a
votatu adress'a — fora multa greutate. —

Alte puncturi negre, mai menunte,
pre orizontele dualistiloru nostri, vomu
aminti si apretiu altá data.

In siedintia dietei ung. de alalta-ieri luni,
venindu pe tapetu subventiunile ce se dau de
statu gimnasiulu romanu din Brasiovu cu
4000 fl. ér celui serbescu din Neoplanta cu
8000fl. d. Babesiu provóca pre dlu ministru alu
instructiunei publice, se fia bunu a se decchia-
rá, respundendu la o interpelatiune a lui Mile-
ticu, ca: cum s'a socotitu in privintia condi-
tiunei oneróse sub carea s'au votatu acele sub-
ventiuni?

Dlu ministru indata raspunde ca, in catu
pentru Brasiovu, nu afla indemn u de a propu-
ne stergerea acelei conditiuni, adeca participa-
rea guvernulu la denumirea profesoriloru.

In catu pentru Neoplanta, fiindu ca patro-
natulu acelu gimnasiu a refusat a primi sub-
ventiune pre langa amintita conditiune, asia
guvernulu ungurescu are in vedere trei mo-
duri de a resolvi acésta incurcatura: séu 1. a
sterge conditiunea; séu 2. a o reduce la 6500
fl. cum a fostu mai nainte si apoi a modifi-
ca si conditiunea, dupa cum a fostu ea mai nainte;
séu 3. a sterge subventiunea si cu acea suma,
pre langa unu adausu recerutu, a infintia in
Neoplanta unu gimnasiu de statu, la care se se
propuna studiale si serbesce. Guvernulu se
pronuncia pentru cestu din urma modu si mi-
nistrulu face in acésta privintia o propunere,
cerendu a se avisá ea la comisiunea financiale.

Dlu Babesiu aci apuca érasu ocaziunea d'a mai
dá o lectiune buna dniloru de la putere. Multu
ni pare reu ca n'am fostu in stare a ni procurá
stenografi'a acestei siedintie, ca se fimu potutu
publicá in estinsu replic'a, si asia suntemu ne-
cesitati a dá dupa memori'a nostra numai unu
scurtu extrasu.

Dlu Babesiu comóstandu parerea si in-
tentiunea ministerulu, dise: Bine, ce vreti
DVóstre prin acea conditiune ce adaugeti pu-
rurá subventiuniloru pentru gimnasiale din
Brasiovu si Neoplanta? Subventiunea pentru
Brasiovu s'a votatu mai antaiu in senatulu im-
periale, dar acolo nu s'a pretinsu nici o influ-
intia speciale. Si nu este lucru mai de diosu,
mai fora scopu, de catu pretins'a influintia.
Guvernulu cu greu se va fi socotitu bine a
sup'ra acestui punctu; au nu pricepe elu, ca pe
tameiulu supremulu seu dreptu de inspectiune

are unu dreptu de influintia multu mai mare
si eficace, de catu acea pretinsa influintiaré
prin concurentia la denumirile profesoriloru.
Pe temeulu dreptulu de suprema inspectiune
guvernulu póte controlá tota directiunea gim-
nasiulu si, aflandu ceva periculosu statulu,
sau contra licetoriu, póte se intrevina, pana a
si inchide acelu gimnasiu!

Guvernulu n'a potutu se fia judecatu
bine acea conditiune ce sustiene, cáci altmin-
trelea ar fi trebuitu se se convinga ca, ea este
inutile vecsatiune, este unu atacu facutu au-
tonomie nostre garantate prin lege, este o teme-
raria iritare si provocare a poporulu, ce — de
sicuru nu folosese, ba strica multu guvernulu.

Din acestea si multe alte consideratiuni,
dlu Babesiu este de parerea ca — se nu se mai
tranzita planulu la comisiunea financiale, ci —
se se primésca indata prima alternativa insirata
de dlu ministru, adeca se se stérge conditiunea
de influintia.

Dlu ministru indata reflectá ca, lasa in
bun'a vedere a comisiunei a se pronuncia pen-
tru care modalitate va voi, si tocmai de aceea
cere a se dá propunerea sa comisiunei.

Dintre serbi era presinte numai dlu Dr.
Massimovicu, carele — vedendu ca cas'a se
pléca a primi cererea ministrulu, si rezervá
a intrá in meritulu lucrulu atunci, candu co-
misiunea va veni cu reportulu seu.

Astfelu dupa ce mai antaiu s'a votatu
subventiunea pentru Brasiovu cu conditiunea
de pana acu, in privintia Neoplantei propu-
rea ministrulu s'a datu comiss. financ.

Totu cu acésta ocaziune dlu Dem. Jona-
scu si renou propunerea pentru o subventiune
de 4000 fl. pe sem'a gimnasiulu din Boisiu,
care propunere asemenea trecu la comisiunea
financiale.

Astfelu dificulta domni stepanitori cele
putiene mfi de fl. ce dau intr'ajutoriu pentru
investimentulu nemagiariloru, pre candu pen-
tru celu magiaru se votara sute de mfi si mili-
óne — pe intrecute si fora nici o greutate! „Cine
imparte, parte-si face.“ —

In siedintia de ieri, marti, dupa ce s'a
votatu intregu bugetulu ministerulu de cultu
si instructiune, dlu Babesiu ér luá cuventulu
pentru o propunere, unu telu de indrumare a
ministrulu, intru interesulu nationalitatiloru
nemagiare si — la acésta ocaziune, apucandu
pre ministru de scurtu, i succese a scóte din
elu promisiuni — cevasi mai positive, ér din
partea casei aprobári generale. Dar despre a-
ésta memorabila pasire mai pre largu in nrulu
viitoriu. —

Unde sunt si cari sunt conduce- torii ce ei insisi s'au impusu natiunei?

De unu anu si mai bine o gramada
de articli si corespundintie am refusat
a publicá despre — „conducetorii nostri
nationali.“ Pentru ca n'am tienutu oportu-
tuna cestiunea.

O detorintia principale a diaristulu
adeveratu este: a desbata fie-care cestiune
la timpulu seu, si a impedeá, catu
numai i stá in putere, desbateri neoportu-
tune, adeca la timpu nepotrivotu.

Mai nainte, intr'unu periodu óresi-
care pre ciudatu de timpu, una fóia na-
tionala patimá forte desu de isbucniri
spasmice contra pretinsiloru seu pre-
tensiviloru conducetori nationali; lucru
fora totu temeulu; spasme nascute de
— susceptibilitati personali. Nimicu mai
multu.

Cumca a fostu asia, au doveditu ur-
marile. Lumea romana si-a continuatu
cursulu, ascultandu seu ne-ascultandu
de acei atacati si denunciati conducetori,
fora ca cei de antai'a categoria se fia
progresatu macar cu unu bietu pasu, se
fia inavutitu publiculu macar cu o biéta

na sanatoasă, si -- fora ca cei de a
categorii să fie fostu dusi in pre-
stia s'eu să fie regresatu macar cu unu
su!

Astadi, nu -- ci cam de o buna
metate de anu, alta f'ia natiunale,
mabilulu organu alu mitropolitulu
stru ortodosu natiunale, totu meru
rbesce si combate pre conducetorii
ei insisi s'au impusu natiunei, pre cari
na nu ii numesce, si asia persoanele
cu la subtrage de la discussiune; din
causa in sa cu atatu mai importante
vine in sine cestiunea conducetoriloru
ei insisi se impunu; de nu vomu vré
consideramu tota trud'a stimabilulu
"Teleg. Rom." de o utopia, de unu inti-
pitu alpu pre peptulu unoru patimasi,
o lupta cu mori in ventu!

Mai de unadi o adunare publica,
unu meetingu tienutale in Zernesci luá
faci'a lunei o resolutiune, intru carea
rbi de „conducetorii impusi.“ Aci, cum
pretinde, intieleginti'a si poporulu
alului tienutu se pronuncia; si asia aci
mai póte fi vorb'a de gluma si siéga;
ceci dóra intielegintiei si poporulu tien-
tulu Zernesciloru nu se póte insinua, cá
jocá o comedia. Trebue dara se existe
„conducetorii impusi“ si -- politic'a loru,
activitatea loru, trebue să fie devenitu
o mare calamitate natiunale. Astfelu
cestiunea trebue să fie destulu de copta
pentru d'a ne ocupá de ea -- si seriosu.

Nici onorabil'a intielegintia si sti-
matulu poporu din pregiurulu Zernesci-
loru n'au numitu nume, si asia nici aci nu
s'au datu fecie concrete, pre cari le-
am póte luá la critica si -- eventual-
ante la trei parale. Astfelu si pasirea
a acelor'a frati ni impune, a remané la
stiune in sine, in obieptu.

Cine, s'eu cari sunt conducetorii unei
mi?

Fora tota indoie'l'a, la natiunile or-
gane, ca si la veri care societate or-
gane sata, sunt aceia -- pre cari poporulu
lege prin votulu seu competentu.

Pre langa acei, astfelu alesi condu-
cetorii normali s'eu sistematici, potu se
scote si si essistu de comunu -- o mul-
titudine de invetiatori, critisatori s'eu sva-
tori ai natiunei, cari toti, cu cuventulu
prin scrieri si fapte publice -- se
recomanda publiculu de conducetorii. --

Déca poporulu afla invetiaturele si
avurile acestor'a bune, dóra mai bune
d'atatu ale conducetoriloru normali s'eu
li, apoi le primesce si -- in fapta, ii
recomende de adeverati conducetorii si li
a, li se face aderinte.

Nimicu mai naturale si mai chiaru
si dreptatitu.

Ei, dar unde este vorb'a de o na-
tiune nerecunoscuta, ne-consolidata si
ne-organisata, buna óra ca a nóstra din
Autro - Ungaria? In astfelu de casuri
poporulu n'are nici dreptulu, dar nici
caune de a-si alege formalmente pre
conducetorii sei. Acést'a este chiaru, este
positivu. -- Dar totusi si o atare natiune,
de a nutresce in peptu-si dorinti'a de a
se sustiené, desvoltá, afirmá si consolidá,
cu unu cuventu: de a scapá de perire, si
de a prosperá moralmente si material-
mente, are, si inca invedoratu mai mare,
m. absoluta trebuintia de conducetorii.

Credeamu cá nici a supr'a acestui a-
debru nu incupe indoie'l'a

Cine deci sunt, si cum se alegu
conducetorii unei atari natiuni?

Guberniale -- totu trecutul si in-
tatu presentele ni sunt marturia viua si
deerosa cá -- pururia, din principiu
tatu a impedeá desvoltarea, consoli-
darea si emanciparea unei atari natiuni;
si facia de atare natiune continua unu
formale resbelu contra naturei, contra
sui naturale de progresu si emanci-
pata a poporulu.

„Pesti Napló“ organulu oficiosu alu
partidei guverniali, stepanitoria astadi
in Ungaria, si dupa elu si mai alte foi
magiare, de curendu, in cosecinti'a in-
terpretatiunii dlui Babesiu in privinti'a in-
teractiunii natiunale, o spusera pre facia
s'eu fora s'nela cá, politic'a magiara nu
puté si nu va suferi astfelu de desvoltare
a natiunitatiloru nemagiare, prin care
stea ar poté se intre in concursu si se

intréca in progresu pe natiunea magiara!
Pricepe -- credemu -- fie cine cá, ce va
s'eu dica acést'a.

Ei bine: cum poporulu nostru, cum
unu romanu cu minte ar poté candu-va
s'eu recunosca de conducetorii ai sei pre
aceia, pre cari ii alege si ii pune in fruntea
s'eu in spinarea-lui -- o atare putere de
statu? N'ar fi acést'a óre o recunoscere
a lupiloru s'eu a vulpeloru de pastori si
conducetorii ai turmei?!

Aci asia-dara -- nu potu se fia
conducetorii adeverati; nu, dupa califi-
caciunea ce li-o dá unu guvernulu strainu
intereselor nostre. Dar ei -- prin mor-
ral'a si zelulu natiunale alu loru pre-
ste totu, prin portarea, s'eu devota-
mentulu, adeca prin faptele si sacrifi-
ciale loru natiunali -- potu se se cali-
fice de conducetorii adeverati; dar
atunci ei de comunu se abatu de la poli-
tic'a guvernului ce li-a datu nascere, si
-- se punu in opositiune cu aceea.

Pretensiunea in sine de conducere
din acést'a parte -- fora de fapte s'eu
probe positive, de calificaciune, este o
pretensiunea nelogica si nemorale, „ab-
surdá“ adeca, si -- si cei-ce o facu,
acea fora tota indoie'l'a sunt „conducetorii
pretensivi“ si „impusi“.

Atá'a asta data; dar -- vomu con-
tinuá. --

O episoda picante din Adunarea natiunala din Versalia.

De unu timpu in cócia, niscari membri in
Adunarea natiunale francesa facu sensatiune
in lume cu unele proiepte ale loru ce propunu
si recomanda reprezentantiei natiunali. In sie-
dinti'a din 10 ian. cutaro Jean Brunet, ca unu
„iluminatu“, substernu unu proieptu de lege,
caruia nu-i aflamu parechia decátu numai --
nu ni aducemu a minte, la care anu, -- in
evulu mediu intr'o Adunare in Florentia. Dlu
Brunet, cum afirmá, a auditu vocea interna a
sa, si deci, luandu de essemplu pre feciór'a
Joana d' Arc, dore ce se mantuiésca Francia
prin minunile lui Ddieu! Densulu candu e vorb'a
de regeneratiunea poporulu, de militi'a generala
si de invetiamentulu comunu obligatoriu, ride
in sine si scóte din sinu-si o hartia, unu recer-
alu medicineri viudecatorice, -- adeca: pro-
tulu seu de lege. -- Religiositatea e o inf-
frumósá a omului, si peccatu are celu co-si
jocu de omulu religiosu; dar condemnámu bi-
gotismulu, adeca amagirea de sine s'eu de alii
prin religiune. Apoi propunerea de lui Brunet este
bigotismulu, -- de nu vor preferi a presupune
o monomania ce de odatu i-a cuprinsu mintea.
„Am onóre, dise densulu, a substerne proieptu-
lu, ca Adunarea natiunala s'eu dechiare, cumca
si increde sórtea in manele lui Cristu! (Er ea
de aci incolia -- se siédia cu manele in sinu!)
„Acést'u proieptu -- continuá Brunet se reco-
menda elu insusi -- de urgente. Ddieu santulu
indreptatu sa (?) a pedepsitu pe Francia, pen-
tru cá acést'a tíera, odinórá spad'a Domnului
s'eu lasatu a fi sedusa de ómeni fora de lege si de
contrarii bisericii. (La acést'a, prelatii cu totii
ilu coplesiescu cu aplause, éra celalalti membri
ai Adunarii plesnescu de risu.) Vrendu deci a
scapá tíer'a din caotele de facia, densulu reco-
menda Adunarii, ca Francia se redice in mid-
loculu Parisulu unu templu colossal, dreptu
dovéda despre credinti'a ei nemarginita in
Dieu; „cáci numai astfelu va poté reinviá
Francia. (Dupa acést'a teoria, Romania, celu
mai micu statu cu cele mai multe biserice, si
specialu Bucurescii cu cele 30) de temple, ar fi
tíer'a cea mai fericita si grandiósa! --)

Astfelu popismulu si monarchismulu pata
si prin ridiculositati incéca a redeveni de a su-
pr'a in Francia, stepani ai poporulu! -- Pen-
tru reinvierea unei tíeri ruinate se receru vir-
tuti mari natiunali, moralitate, activitate cu
energia si cu sacrificia; credinti'a in Ddieu si
in dreptatea lui numai pre langa aceste virtuti
ajuta si mangaiá pre celu cercatu si lovit de
sórte. Franciei pentru a desvoltá virtuti, i tre-
buescu seóle bune pentru poporu. Ddieu nu
pretinde ca si despotii palate de la omulu seracu
ei straduintia si perseverantia spre bine.

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a casei reprezentantiloru din 13 ian.

Nainte de a trece la ordinea dilei, ablega-
tulu St. Majoros presenta unu proieptu de lege
despre emanciparea, adeca egal'a indreptatire
a muieriloru cu barbatii. Proieptulu e fórtu

scurtu, consta numai din 3 §§. -- 1. §. dice cá
muierile se aiba intru tóte drepturi egali cu
barbatii. Alu 2. §. dice ca tóte dispuzetionile
de pan'aci, ce stau in contradicere cu acést'a
lege, se ésa din valóre Alu 3. §. in fine incre-
dintiédia cu essecutarea acestei legi pe mini-
strulu de justitia! Interessanta este mot varea
prin carea dlu Majoros si recomanda proieptu-
lu. Marele protectoru alu „sessulu frumosu“
incept cu istori'a cum au fostu de fericiti stra-
mosii nostri, tatalu Adamu si mam'a Eva in
rain. Acolo, dice proieptatorulu, barbatulu si
muieria au avutu drepturi egali, si peccatuindu
Eva, amendoi au fostu blastemati, mosulu
Adamu ca si bab'a Eva, si prin urmare fficele
Evei se aiba si drepturi egali cu barbatii, nu
numai suferintio!!

Se continua apoi desbaterea speciala a-
supra bugetulu pentru ministerulu de culte.
Cea mai mare parte din titluri se primesce
fora multa desbatere. -- La extraordinariu,
unde pre sém'a museului e preliminaru sum'a
de 46,448 de fl. se nasce o desbatere intere-
santa. -- C. P. Szathmáry desapróba organisa-
tiunea museului. Nicairi nu se afla unu inven-
tariu despre obiectele ce se afla in proprieta-
tea museului. Propune deci a esmite o ancheta
care se organisiede museulu, cáci Pulszky, di-
rectorele museului, in cosecinti'a multelor sa-
le ocupatiuni nu póte se satisfac dorintiei pu-
bliche in privinti'a acést'a. -- Pulszky se nis-
cesce a se aperá si respinge imputarile ce i le
facu Szathmáry. Cu privintia la esprimarea pa-
rerii de reu a lui Szathmáry, cumca in muse-
ulu ungurescu nu se afla opuri clasice din
art'a picturei, lui Pulszky inca i pare reu cá
Raphael n'a vrutu se se nasca in Kecskeméth,
dar acést'a, dice, nu este vin'a directorulu mu-
seului. Róga cas'a a votá preliminarulu. --
Siedinti'a se aredica la 3 óre.

Siedinti'a casei represent. din 15 ian.

Din siedinti'a de astadi avemu se luáru
notitia numai despre desbaterea a supr'a buge-
tu-lui pre sém'a museului. L. Dobsa, comiculu
privilegiatu alu casoi, se folosi de ocaziune de
a-si aretá facultatea umoristica. Pre Pulszky
ilu numi densulu -- camila, pentru ca toti
asta dóne s'eu mai multe officia sunt
inca au numai unu capu si
uri, de altmintreia votédia buge-
lui. -- M. Horváth descrie viéti'a
a a scriptoriloru eruditi magiari si
prieptu a se votá marelui literatu St. Toldy
el de nascere) o suma de 4000 pro fie-
ca. anu pentru ca se nu fia impedeatu din
lipse materialu in incheierea istoriei literatu-
rei magiare. Se intielege cá toti ablegatii --
magiari au primitu acést'a propunere carea se
avisédia comissiunei financiare. (Si de aci se
vede ce insolenti sunt magiarii candu dicu cá in
Ungaria tóte natiunitatile sunt egali indrep-
tatite, pre candu tóte faptele loru si situatiunea
natiunitatiloru nemagiare dovedescu contra-
riulu, votandu-se pentru literatii magiari cu
míle, éra in favorulu nostru nici pentru seóle-
le poporale, cari sunt conditiunea sine qua
non pentru cultur'a popóraloru. Éta cum au
devenitu magiarii superiori noa in literatura!
Éta cum am remasu noi loru indertru; --
noi, soracii de noi, stepaniti si asupriti de ei,
am fostu si suntemu fortati a provedé pre li-
teratii loru din seraci'a nóstra cu salariu an-
nuali intru marirea cavalescului poporu ma-
giaru! Report.)

La votarea subsidiulu pentru gimnasi-
ulu rom. din Brasiovu, si érasu la costiunea
subsidiulu pentru celu serbescu din Neoplanta,
Babesiu se rediá si atacá cátu se póte de
ageru conditiuniile legate de acele subsidia.

Pentru conservarea ruineloru (!) din
Visegrad inca se votara 15000 de fl. Aredeca-
rea siedintiei la 3 óre.

Brasiovu, 31 decembre 1871.

(Brasiovenii si politic'a ce au urmat'o de
la incheierea fratietatii cu magiarii, si foló-
sele ei de pana acama.) Fratietatea ce Romanii
astá primavéra, in lun'a cea ciudata priuru,
(despre care dicul'a romanésca dice: martiu le
martiesce (omóra,) priuru le belesce), au inche-
iatu cu cele mai frumóse sperantie, n'a fostu
pana acum incoronata de succesele cele dorite.

Déca cetimu program'a ce e publicata in
Gazet'a Trans. nr. 35 a. c. atunci s'ar paré
din punctulu I. cá romanii au incheiatu legatu-
ra, ca se pasiésca impreuna cu magiarii din
Brasiovu solidari in tóte afacerile loru; din
punctulu II. se vede, cá zelulu celu pré mare
alu loru nu se marginesce la afacerile cele lo-

cali, ei voiesce a-si intinde activitatea preste
tóta Transilvania.

Acum se nasce intrebarea: prin politic'a
acést'a, inaugurata de la aprilie, in cátu s'au
naintatu interesele vitali ale némului roma-
nescu in genere? si ale Brasioveniloru in
parto?

La acést'a intrebare, in cátu pentru par-
tea d'antaiu respundemu fórtu scurtu cá: nu
s'au naintatu cu nimica; ba potemu dice, cá
s'au inapoiatu.

La partea a don'a, adeca la interesele par-
ticulariloru, potemu responde cu date negative.

Am disu, cá cauzele cele generalu, nu cá
nu s'au promovati, dar s'au si napoiatu, acést'a
vomu si demonstrá-o numai de cátu.

Pana ce Brasiovenii erau cu tóta natiu-
nea romanésca in pasivitate, regimulu magiaru
n'a cutesatu se li taie subventiunea de 4000 fl.
v. a., ce s'a datu gimnasiulu romanu inca din
dilele repausatulu absolutismu bachianu. De
candu s'a inauguratu politic'a oportunitatii, a
intereselor si a activitatii, vediendu regimulu
magiaru, cá Brasiovenii nu mai póta nici o gri-
gia, cá sunt ómeni buni, cá-ii póte duce cum i
place lui si unde i place, li-a sistatu subven-
tiunea, n'o mai capeta. Va intrebá omulu, cá
cum a venit acést'a?

Fórtu simplu. Miniaturu Dr. Pauler a
indreptatu ordinatiune catra efori'a scolara,
cerendu-i ca se-i arete, cari profesori sunt pla-
titi din subventiunea statulu spre a-i denumi
s'eu intari elu. -- Epitrop'a, legata prin sta-
tute, n'a pututu impliai cererea ministrulu si
-- subventiunea numai de cátu s'a opritu.

Se mai póte „fratietate“ mai ungrésca! --

Sé morgemu mai departe. Tóta lumea
cunósce cas'a cea drépta si santa, care o au
romanii din Brasiovu cu 13 familii grecesci.
Ce socotiti, cátu s'a promovatu caus'a acést'a
santa, drépta? Sciti cum; -- ea stá in diecitu
mai reu, ca atunci, candu au tramisu ei 4 de-
putati alesi la Mercuru! Atunci repausatulu
ministru Eötvös a restitutu pe romanii in stau-
lulu crestinescu, dandu-li dreptulu se se inchine,
dar se n'aba dreptu a include si deschide usi'a
bisericii, nici a sói ce se face cu fundatiunile
ei; -- de candu s'a inauguratu politic'a o por-
tunitatii si a intereselor, Brasiovenii au per-
dutu si atát'a; cáci otarirea lui Eötvös s'a ni-
micitu, si caus'a s'a bagatu in pamentu de nu-
mai se emineea de ea. Si reulu nu este numai,
cá romanii nu participa in midloculu consti-
tucionalismulu bisericescu, sub auspiciile statu-
tulu organicu, la conducerea, regularea si ad-
ministrarea averei bisericesci, cu tóte, cá ei
sunt de facto si de iure parochieni ai acelei bi-
serice, ei reulu celu mai mare este, cá se pra-
padescu si se risipescu dieci de mii, banii se-
raciloru de la biserica, fora a-si dá sémá la au-
toritatile bisericesci, dupa prescriesele statutulu
organicu, s'eu chiar a ornduelei ministrulu
Eötvös! Servitorii bisericesci romanii, pre
langa tóte reclamele facute in tóte partile, se
audu plangendu, cá nu-si capeta de 2 ani si
diemutate salariile loru, pre candu cei grecesci
traiescu imbuibati. Ministerulu scie tóte ace-
stea si suferu abuserile si ilegalitatiile cele mai
nerusinate, in locu se li puna capetu.

Ce face s. mitropolia facia cu ilegalitatiile si
violariile aestele ale statutulu organicu? Unde
sunt rezultatele mesuriloru celoru severe, ce-
le-au luat consistoriulu la 1868, candu a slo-
boditu fulminantele interdictionu a supr'a etero-
dossiloru? Unde sunt canónele cu tóte pre-
scriesele loru? Responsulu este fórtu simplu:
cá astadi pre langa tóta autonomi'a nóstra bi-
sericesca si pre langa totu statutulu organicu
intaritu de Majestatea Sa se vede, cá nu o mai
cresta nimenea, cáci ministerulu n'a vrutu si
nu vré se scie de consistoriulu aechidiecesanu;
l'a lasatu blamatu facia cu cátiva greci. --

Sé vedemu acum, cum s'au promovatu in-
teresele cele curatu particularie? Déca ne ui-
tamu in cátu s'au consideratu romanii la denu-
mirea amplotiloru, atunci trebue sa marturi-
simu cá -- fórtu slabu, cáci din 20 de amplotii
ni-au scosu ochii cu 2 judecatori si unu cance-
listu, éra unguri au 8. Sub absolutismulu ba-
chianu erau aci optu amplotii romani. Déca
ar cercetá cineva pe toti amplotiiti nostri din
Ardélu dupa credinti'a loru politica, -- aflam
destulu de putiuni denumiti, -- (intre 467 nu-
mai 89) me legu, cá partea cea mai mare sunt
passivisti *)

*) Nemicu mai naturalu, si noi numai aceea
ne mirám, cum fratii nostri, carturarii natiu-
noi romane nu pricepu acést'a?! Zarandulu
opositiunale, are tribunalu; Cetatea de pétra!
mameluca, -- n'are! Si câte asemeni essemple!
D'apoi cá noi romanii, déca numai trei luni
am fi cu totii opositiunali, dar firmi si resoluti,
nu avemu pretensiuni cari nu ni s'ar implent.

R e d.

Si pentru ce acestea? Causa este foarte simplă, că: pana candu te respectă tu pe tine și drepturile tale și te așezi la sacrificiu macar și viața pentru ele, pana atunci fi sigur că vei fi respectat și considerat de cei de la putere, și-și sciu că numai mizeria se plăca. Ce a fostu cauza principale de magiarii și-au redobândit drepturile lor naționale? N'a fostu altă, ci aceea, că ei au statu mortuși pre langa drepturile lor stramosiești și le-au apertu cu cea mai mare rezoluțiune la toate ocaziunile, necrutându nemicu și pre nime. Cu unu cuventu ei au portatu politică cea sanătoasă de barbati cu consciința de sine, politică principială, și nu s'au abatutu din drumulu lor nici decătu. Au peritu multi in spandiaratori, multi ca vai de ei in esșilu, multi și-au ruinatu starea și au devenitu cersitori: — astadi șecera milioane, dieci, sute de milioane!

In fine să vedemu ce a indemnatu pe Brasioveni la politică lor. Interesele locali municipale? Déca dorința Brasiovenilor a fostu, ca prin inaugurarea noului politice să se întarască, împreunandu puterile lor cu ale magiarilor și cu ale nemților catolici, pentru de a sparge puterea sassilor in reprezentatiunea urbana, — ei bine: cătu s'a sputatu cu astfelu de puteri unite? Ce rezultate potu areți pana acum? Nimicu — dorere, și era nimicu! Căci „prudentes et circumpecti“ au sciutu și asta data, ca să faca statu in statu; ba ce e mai multu, am vedutu pe „Kronst. Zeitung“ strigandu in gură mare: să bage de sema sassii, căci ambla unii sărupa cetatea de districtu, prin cea-ce s'ar slabi, ba cu timpulu pôte s'ar și magiarisă!

Dupa atâtea rezultate sterpe se nasce o întrebare și mai ciudată: că ore — facutu-li au dlu Réthi, — celu-ce cum dicu gurile rele i-a trasu in hor'a lui, — vre-unu servitu? Li-a facutu dieu, că dsa cu doi de ai nostri i-a scosu din fire, amagindu-i prin feluri de foliuri de iluziuni, și dsa lucra pe sub mana cu dușmanii creatini și Romanilor, spriginindu-i și ajutandu-i, ca să-si faca academiă comercială grecească ou limbă magiara! Li-a facutu dieu, servitu, că de candu a viuțu dlu Réthi pe locurile noastre, a fundatu o gazetă magiara care o ceteșe totu sufletulu magiaru de aici, a descopertu spiritulu celu amortitu alu magiarilor, alu armenilor și alu jidanilor magiarisati, cari déca va merge totu asia, vor luă toate articulele din mânele Romanilor, căci și pana acum unele au devenitu in mânele lor. Li-a facutu medilocu de petreceri, ca se nu pricépa reulu, se-i invetie a jocă magiarsece. Romanii Brasioveni de candu au inauguratu er'a noua a fraternisărei ar trebui să faca ca magiarii foarte activi, să faca toate încercările, unde li-se dă ocaziune; eu ins. — cu mahire o spunu, că ei facu din contra, că de atunci se afla mai puțin interesati in afacerile locali!

Desteptati-ve din letargia și din apatia in care v'ati cufundatu — sub titulu de „activitate“, și vedeti, că voi numele celu bunu prin metehnele și prin cursele, ce vi s'au pus — par' c'o se-lu perdeti; — nimbulu celu stralucitu, cu care a fostu impresuratu spiritulu ageru și practiculu alu Romanilor Brasioveni, par' că totu meru pere!

Acoste sunt tristele folose și reminiscințe ce ni-a lasatu repausatulu anu 1871.

Dee Dumnedieu, ca anulu viitoriu să fia mai imbucuratori și mai manoau in toate afacerile noastre naționale și particulari. —

G.

Adunarea din Buteni, cottulu Aradului.

Despre această adunare națională, anunțată prin fîlă noastră și ținută la 8 ian. st. n. pentru binecuvântatul scopu alu redicării unei școle române tractuale și — asemenea momentosulu scopu de candidare de deputatu dietale alu cercului vacante, ni șosira pana in acestu momentu o multime de reporturi, fie-care conșunandu in două puncturi: 1. in privința imbucuratoriului rezultat in punctulu școlii; 2. in ceea ce priveșe cuprinșulu, deplinu satisfacatoriului programu rostitu de dlu candidatu Dem. Bonciu.

Intr'adeveru, cetindu noi toate aceste reporturi și vedindu noi din toate, cu aceeași claritate, rezoluțiunea și îngăimantulu dlui Bonciu pentru partia națională opozițională, și in fine cunoscendu noi caracterulu, pre cătu de firmu, pre atâtu de nepotatu alu dșale: nu potemu de cătu ca, cu cea mai viuă placere și cu cea mai caldă simpatia să-lu spriginimu

și să-lu recomandă tuturor bravilor nostri romani din acelu cercu alu Butenilor și cu deosebire totalitatei alegătorilor nostri de acolo.

Déca, precum ni ea scrie din toate părțile, program'a dlui Bonciu „pre toti i-a multiamitu“, precum ea intr'adeveru și pôte, și trebuie să multiaméca pre toti bunii și adeverații romani: apoi credemu că — toti și vor pricépe detorința de a și concurge cu spriginirea și cu votulu lor, pentru de a-i ascură alegerea in d'la decidetoria.

Mai multe in această privință — dăra ar fi de prisosu a vorbi.

Dar corespundințele ce ni venira, unele a nune, au și puncturi de diferință, specialu diferescu in opiniunea lor a sup'ra unei cestiuni de cea mai mare importantia pentru noi, pentru causa, pentru luptă noastră națională.

Din acestu respectu, pentru ca să avemu ocaziune d'a ne pronunță, dar și pentru ca onorabilulu nostru publicu din propriele cuvinte ale dlui Bonciu, său celu putienu dupa genuinele decopieri ale acelor'a prin mai multi martori personali, să ni justifice dechiararea noastră de simpatia și de spriginire pentru candidatu cercului Butenilor, carele pana acum nu eră privitu de aderinte pre facia pronunțiatu alu partiei naționale opoziționale: aflamu de interesu și necesaria publicarea de — celu putienu două reporturi cu memoratele diverginție, alegendu noi a nune pre a duoru barbati dintre cei mai de frunte. —

Buteni, in 8 ian. n. 1872.

Dlu'a de astadi, pentru cerculu nostru este de dupla insemnatate. Pe această dlu'a s'a convocatu la Buteni (de curendu botediatu de Nagy-Butyin) o adunare pentru inființarea unei școle tractuale gr. or. și totu pe acestu terminu s'a avisatu infacisirea dlui Dem. Bonciu, ca desemnatu și recomandat din partea Reuniunii tuturor romanilor din comitatulu nostru — de reprezentante dietale pentru cerculu vacante.

Multimea celor coadunati, inca și din părțile cele mai îndopartate ale cercului, făcând de adunarea nu se potă ținé in școlă, ci trebui să cuprinda sal'a ospetariei, carea și ea se implă cu vr'o 300 de barbati: preoti, lumeni intieleginti și plugari. Cu această ocaziune se constată de o data că cerculu nostru cătu este de curatu romanescu și — de câte puteri intelectuali dispune. Mai antaiu se puse pe tapetu causa școlii. Conferința se constituă, alegendu și de presiedinte pre dlu protopresviteru alu Janopolei Const. Gurbanu, ér de notariu pre dlu jude singul. George Hornoiu. Desbateroa a sup'ra acestei cestiuni n'a ținutu mai multu de o ora; din causa căci planulu școlii s'a desbatutu intr'o conferința inca de mai înainte, dar și pentru aceea, că necesitatea școlii s'a simțitu și fora multa vorba. Se alése deci unu comitetu permanent de 25 membri, carele să se puna in atingere cu senguratiunile comune bisericesci, pentru d'a midiloci la acestea oferirea sumelor dupa proporțiuni; totu o data se insarcină comitetulu a profită de toate midilocéle folositorie pentru realizarea cătu mai curenda a dorinței d'a ni vedé școl'a redicată. Poporulu se vedé insufletitu și sperămu că obolulu creștinilor va suplini ajutorulu ce legea ni-lu denéga pentru școlele noastre. — Fia-mi destulu a dice, că adunarea a luatu la inima causa școlii proiectate. De ar fi ca nu peste multu timpu să ve potu incunoscință și despre pașii încoronati de succesu al comitetului! (Bunu este Ddieu și increderea noastră in poporulu nostru și intru conducetorii lui cei inimosi — oste mare! Red.)

Dupa incheșarea consultării pentru școlă, dlu Dem. Bonciu, inșcitu de dlu avocatulu din Aradu Jos. Popoviciu — intră in sala, unde dlu esctore cottensu Dem. Onica ilu presentă adunării. Dlu Bonciu descopere apoi că din partea comitetului centralu alu „Reuniunii tuturor romanilor din comitatulu Aradului“ fiindu densulu „candidatu“ de ablegatu dietale pentru cerculu Butenilor, a vonitu ca să se arete și să-si desfășure credeulu seu politicu inaintea alegătorilor.

Program'a dlui Bonciu a indostulitu pre toti ascultătorii, pana și cătiva ddomni magiari, ce erau de facia, se vedeau a conșentii. Din acoa programa aflaramu că, dlu Bonciu facia de guvernulu actualu și de partitele din dieta, este de ținuta opozițională și a nune apartiene clubului naționalu opoziționalu; mai departe cunoscemu că, dsa este de principulu democratiei, că va lucră pentru reviziunea legii asiă numite „pentru egal'a îndrep-

tație a naționalităților“, că va avé in vedere inaintarea poporului prin școle bune etc. *)

Cei adunati raspusera dlui Bonciu cu vivate frenetice, spre șomnu că pe bas'a programei propuse voiescu a-lu avé de reprezentantele lor in dieta. Dlu avocatulu D. Pascuti totuși află de necesariu a luă cuventulu pentru o observatiune formală de momentu. Deci dsa sprimendu și multiamirea facia de program'a dlui Bonciu, ilu rogă: să nu se considere de felu de candidatu comitetului centralu alu Reuniunii amintite, ci avendu in vedere dorința și autonomiă cercului să se numéca numai candidatu alegătorilor. Insistandu dlu Bonciu, spriginitu și de dlu Jos. Popoviciu, pe langa autoritatea și dreptulu (?) comitetului centralu, incepă la multi a se manifestă noindestulire pentru procedur'a celoru din centru; in fine adunarea dimpreuna cu dlu Bonciu primira propunerea parintelui protopopu Gurbanu, ca adeca: de ore-ce candidarea prin comitetulu centr. pe cale oficiosa nu s'a notificatu, adunarea — fora privința la aceea, se prochiame pre dlu Bonciu de candidatu cercului. Cu această cêrt'a se curmă, toti cei adunati prorupsera in strigări insufletite: „Să trăiesca Dem. Bonciu, candidatu Butenilor!“ — Onorabilulu comitetu centralu alu Reuniunii noastre politice-naționale — oredu că de alta data va sci apretiu dreptulu alegătorilor din cerouri și despre adeverața situațiune și dorința a lor nu va luă informatiuni de la cei ce sub restaurări facu multe promisiuni — și in ștanga și in drept'a, pana ce se vedu asiedati, éra dupa aceea uita de toate și — nu implinescu nemica! —

(Atât'a dlu raportore pre știmatu alu nostru. Noi la cestiunea aci sulevată, asta data numai pre scurtu vomu observă, că scrupulii dlui Pascuti și — cum se vede și a dlui raportore — numai atunci potu să fia intemeiati, candu Reuniunea noastră centrală și comitetulu ei, prin portarea ei n'ar merită increderea cercurilor; atitudinea adeca i-ar deveni in contrastu cu interesele naționale adeverate. Fireșca că in astfelu de easu — nu numai fie-care cercu, dar și fie-care romanu adeverațu are dreptulu, ba chiar detorința de a-i dice: „Nu te mestecă in treburile mele, pentru cari n'ai capacitate morala!“ Ér candu Reuniunea politica-națională a romanilor din comitatu și comitetulu centralu alu ei, ca emanatiune a conaționaliiloru din comitatulu întregu, este adeverața, fidel'a expresiune a poporului și intereselor lui, atunci neschulu morale intre acestea și reportulu de disciplina și solidaritate — fora tota indolis'a — precum d' o parte oblega acelu comitetu a se interesă și ingriji de toate interesele ratiunali ale totului și ale părților, intocmai asiă de cealalta ilu îndreptătesce „a recomandă“, dicemu „a recomandă“ părților ocașionalmente și persoane și mesure, și părțile au in a lor parte obligatiunea morale d'a respectă dupa potința svatulu centrului seu. Pre acestu reportu de disciplina — morale și sponțana — fireșce, se basédia ori-ce solidaritate și ori ce lupta ou succesu. R e d.)

Langa B-Sebestu, 10 ian. n. 1871.

(Reflessiuni la unu incidinte seu o episoada din adunarea de a trei-a d'la de Cratiunu in Buteni, intru carea dlu Dim. Bonciu fū primitu de candidatu alu cercului electoralu alu Butenilor.) —

In 28 dec. 1871, in d'la premergetoria restauratiunei municipale, membrii romani ai comitetului comitatensu — asiă dicendu — mai toti coadunandu-se la institutulu clericalu pentru de a se ontologie in privința ținutei Reuniunii nostre politice-naționale din cottulu Aradului — facia ca partid'a deakiată magiara in meritulu impartirii ofișeloru cottense, cu această ocaziune s'a adusu pe tapetu in conferința și alegerea de ablegatu dietale in cerculu Butenilor, in care cestiune fiindu ascultata opiniunea alegătorilor ce erau de facia din acelu cercu, — maioritatea s'a dechiaratu pe langa dlu Dim. Bonciu, vice-presiedintele Reuniunii nostre politice, avisandu-lu de o data, ca cătu mai curendu să faca o excursiune la facia locului, pentru ca să-si desfășure progra-

*) Am dorit ca aceea să se publice intréga prin diurnale, pentru ca intrég'a națiune să iée cunoscința despre ea. Report.

NB! Tocmai primiramu program'a de insasi intrébuintiare de ea in nrulu viitoriu. Atât'a constatămu cu fericire, că ea corespunde deplinu reporturiloru, și nu lasa nemica de doritu, de cătu ca dlu Bonciu să fia alesu! Red.

mulu, său credeulu seu politicu. Dni membri ai Reuniunii la acea ocaziune s'au pronunțiatu cumca alta persôna mai bine nimerita și mai corespundetoria asteptărilor și intereselor nostre naționale — abia s'ar poté gasi. — Astfelu Reuniunea din parte-si a recomandat pre dlu Bonciu binevoitiei, inerederei și simpatiei cercului, — dicu l'a „recomandat“, și nu l'a impusu cu forță; și căci dreptulu și puterea de alegere este in mânele și in voi'a liberă a alegătorilor. Dnulu Bonciu in a 3. d'la de Cratiunu infacisindu-se in midiloculu alegătorilor in Buteni și desfășurandu-si programulu și credeulu seu politicu, s'a dechiaratu aci cu tota rezoluțiunea: cumca in casu de ar fi onoratu cu inerederea cercului electoralu alu Butenilor — și ar reesi alesu ablegatu dietale, — se va ținé cu trupu și sufletu de partid'a opozițională, și respective neconditiunatu va fi intru toate in acordu cu ablegatii nostri din clubulu naționalu; dechiară cumca va ștarui pentru modificarea in favorea naționaliiloru nemagiare a articolului de lege XLIV din 1868; că mai incolo va ștarui și pentru ștergerea remanentelor feudali și a privilegielor favoritorie clasei aristocratice; că va pretinde in diet'a tieroi modificarea legii municipale, specialu in privința virilistiloru; — cu unu cuventu, programulu dlui Bonciu esi tocmai precum oftamu noi, intru toate conformu principialor și aspiratiuniloru nostre naționale. Totuși spre neplacuta șuprindere și mare parere de reu dlu Dim. Pascuti redică cuvinte aspre și-lu atacă pre dlu Bonciu, pretindendu de la dsa ca să-si retraga afirmatiunea cumca ar fi emisu și candidatu din partea Reuniunii nostre politice naționale a tuturor romanilor din comitatu, și să se dechiaré puru și simplu de candidatu cercului electoralu; — căci Reuniunea noastră politica din Aradu n'ar avé nici o prerogativa, in cătu pentru candidările de ablegati dietali, și nici unu dreptu să priveșca de mameluci pre respectivii alegători! Dupa a mea modesta parere, pretensiunea dlui Pascuti fū necorecta și retacita; de ore ce Reuniunea noastră politica din Aradu, fiindu compusa din membri de prin toate părțile comitatului, și acestia fiindu cunoscuti de romani buni și fideli națiunei, — candu ea a recomandat pre domnulu Bonciu de candidatu cercului Buteni, n'a facutu această din altu interesu, ci numai și numai din ingrigire pentru binele nostru naționalu, fiindu ea convinsa despre caracterulu și simțimintele nobile naționale ce le nutreșce dlu Bonciu catra națiunea romana, a careia fiu fidelu a fostu pururia și este și astadi, — cu această recomandare nu a voit să faca presiune fortiată a sup'ra alegătorilor, la ce nici n'avé cătusi de putienu dreptu, ci a voit a-si aretă zelulu și preingrigirea sa națională.

Dara și altcum eu asiă sci, cumca noi candu am inființatu Reuniunea noastră politica din Aradu, totodata i-am datu tota increderea noastră, ca să supraveghidie, și se desvôlte tota necesari'a activitate ca corpu politicu, — și să deé direptiune și impulsu in toate cauzele nostre naționale. Déca vomu atacă Reuniunea, și i vomu denegă dreptulu de a-si dá votulu și opiniunea sa in cauze naționale, — prin astfelu de procedura am dá numai asna să se cređa, cumca intre noi și Reuniunea noastră politica lipseșce increderea și solidaritatea, prin urmare essistința Reuniunii nostre politice ar fi numai o iluziune! *)

Unu alegeteriu și membru alu Reuniunii.

Temisiora, in 30 dec. 1871.

(Restauratiunea comitatului Temisianu.)

Congregatiunea comitatensă a comitatului Temisianu convocata cu scopu d'a alege noi funcționari municipali, s'a intrunitu in 28 decem. st. n. a. tr. la 10 ore nainte de mediadi. 1871

Dupa chiamarea „spiritulu sântu“ reprezentantii comitatensii se adunara intr'unu numeru foarte mare in sal'a comitateasa, unde Ilustritatea Sa dlu comite supremu Sigismundu Ormos, prin o vorbire ocașională dechiară șidintia congregatiunala de deschisa.

Nainte de toate dlu vice-comite primariu Ladislau Roth luandu cuventulu depune, dupa

*) Da, asiă este; și redacția reului este, că — ni lipseșce spiritulu de disciplina și de solidaritate; nu essiste intre noi cea minunata putere, acelu farmecu atragetoriu, pre care lumea ilu numesce: buna pricepere și deplină ineredere pentru faptorii nostri. Dar cine ére porta vin'a? Nu lips'a de destulu tactu, destula energia și morala chiar la faptorii nostri?! — Facemu inea studia și esperințe și din d'la in d'la devenimu și pre acestu campu totu mai deprinu. — R e d.

usu de pana aci, in numele sau si alu functi-
onarilor, oficiulu incredintiatu lor; predă si-
gilulu comitatensu, cheile si socotile percepto-
ratulu dlui comite supremu.

Dupa aceste ceremonie se alăsera trei co-
misiuni scrutatorie pentru insemnarea even-
tuala a voturilor

De pe faci'a reprezentantilor se potea
observa cu căta nerabdare ascēpta densii can-
didatiunea la postulu de vice-comite, si ēta cā
dupa vr'o cāteva minute comitele supremu
anunciandu congregatiunei, cumca la postulu
de sub intrebare stōra de fostulu vice-comite
primariu Ladislau Roth n'a competatu nime,
ilu recomanda pre acest'a de vice-comite. Ne
mai fiindu altu competente, dlu Ladislau Roth
dāra se aclama de vice-comite, carele numai
de cātu depuse juramentulu oficialu si-si ocupā
loculu.

Mai nainte d'a trece la alegerea celor-
lalti functiuari, rv. domnu canonicu titulariu
Lorentiu Schlauch, luandu cuventulu si voindu
a spelā obradiulu reprezentantilor romani forā
deosebire de colōre, propuse: cā de ore ce in
mediloulu corpului reprezentativu se afla o
multime de membri cari nu posedu limb'a
magiara, — motiunile si conclusele sē se anun-
cia si in limb'a romana si cea germana; — a-
cōsta propunere fora nicoi o contradicere intre
strigari de „sē trāiescā“ se primi. Pentru pri-
m'a ōra ni-se dede ocaziune a audī pre Ilu-
stritatea Sa annunciandu conclusele si in limb'a
romana.

Acōsta motiune a unui neromanu noi o
privimu de unu bunu auguriu, unu semnu de
apropiire, si li gratulāmu fratiloru magiari, cā
s'au convinsu, cumca nu e consultu a se incor-
dā la tōta ocaziunea cu romanii si cumca preten-
siunile romanilor nu sunt nicoi de cātu esage-
rate. Er Ilustritatea Sa dlu comite supremu s'a
potutu convinge din entusiasmulu romanilor
aprimatu cu ocaziunea sūsu amintitei propuneri,
cumca romanii si iubescu limb'a si natiunalita-
loru, si cā dorescu binele si prosperarea
patrii intocmai ca ai magiarii, si nu dupa cum
negrescu siarlantii, cari pentru interese si
voruri personali si vendu chiar si consciintia;
unde apoi urmēdia, cā Ilustritatea Sa ar
ce fōrte bine, dēca in causele natiunali ar de-
tūrā pre consiliarii sei de pana acuma, inlo-
uindu-li cu romanii adeverati, cari nu venēdia
upa interese eschisivu personali, ci mai multu
unt petrūsi de binele comunu alu patriei si
atiunei lor.

Atitudinea Ilustritatiei Sale facia de ro-
mani cu asta ocaziune fū dēmna de unu comite
supromu, densulu a fostu cu totulu nepartialu,
a candidatu pre toti competentii romani capa-
bili, dintre cari dlu Juliu Munteanu se alēse
de jude cercualu, Pavelu Rotariu de referin-
te la scoanulu orfanalu, Cosiariu de vice-notariu,
Georgiu Berariu, Atanasie Alecsiu si Ladislau
Spatariu de adjuncti cercuali. Dlu Alexandru
Izacu fū denumitu de archivariu comitatensu,
si dlu Paulu Jurma de vice notariu onorariu,
apoi se denumire si cātiva cancelisti romani.

Acēstia au fostu competentii romani; dē-
ca nu s'au alesu si respective denumitu mai
multi romani, caus'a nu e nicoi Ilustritatea Sa,
nicoi membrii congregatiunali, ci lips'a de com-
petinti.

Asia dara romanii din comitatulu nostru
asta data potu si sunt multiamiti cu atitudinea
dlui comite supremu.

Procēda Ilustritatea Sa si d'aci incolo
totu asia, si pōte fi siguru, ca romanii ii vor fi
cu aderintia si recunoscintia la tōte ocaziunile
si in tōte timpurile. . . .

P. T. Domni membri romani din comitetulu comitatense alu Bi- haril.

In siedinti'a comitetulu comitatense, ce
s'a tēnutu la 28 decembre 1871 stilulu nouu,
s'a otaritu ca alegerea diregatoriloru de comi-
tatu sē se intemple la 24 ianuariu 1872 sti-
lulu nouu.

Comitetulu centrale alu reuniunei romane,
in siedinti'a din 27 decembre 1871 st. n., si-a
insarcinat presiedinti'a ca sē conchāme la o
conferintia pe toti membrii romani ai comite-
tulu cōttense si ai comitetulu natiunali cen-
trale, cu dōue dile mai nainte de d'ā prefapta
pentru alegerea diregatoriloru, ca sē ne potemu
intielege de timpuriu in privintia procedurii de
observatu, — deci in virtutea acestei decisiuni

a comitetulu natiunali, sunt invitati cu onōte
toti p. t. dd. membri romani ai comitetulu cot-
tense si ai celui natiunali, ca luni in 22 ianua-
riu 1872 stilulu nouu, la 4 ore dupa mēdiadi
sē binocōiescā a se intrunī in locuint'a subscri-
sului presiedinte, strat'a episcopului romanu
nr. 396.

Avemu motive sē credemu cā siedinti'a
comitetulu comitatense pentru alegerea dire-
gatoriloru, incepundu-se in 24 ianuariu 1872,
s. n., va tēne mai multe dile, deci e de doritu
ca membrii romani sē fia pregatiti a remanē
pana in sfarsitu, intru interesulu causei nōstre
natiunali.

Orade, 1. ianuariu 1872.

Comitetulu centrale alu reuniunei
romanilor.

Presiedinte: Vasiliu Nistoru m. p.

Catra intieleginti'a romana din cer- culu electoralu Dobra.

Onoratiloru domni!

Necesitatea intrunirilor e cunoscuta in
tōta lumea; numai prin consultari si contieleg-
geri reciproce se pōte ajunge solidaritatea, ēr
prin lupta solidarita scopurile cele sublime ale
ōmenimei.

La noi romanii acōsta necesitate e evi-
dente in mai multe ramuri.

In contielegere cu persōne prē stimate a
intielegintiei nōstre din acestu cercu, spre sco-
pulu unei consultatiuni fratiesci si amicabile
pentru constituirea unei societati natiunale in
acestu cercu, — ou totu respectulu mi iēu li-
bertate a ve invitā pre 27 ianuariu a. c. st. ve-
chiu, in orele nainte de mēdiadi la Dobra, ca
sē avemu ocaziune, de a ni impartasi si lamuri
ideile; cāoi timpulu ne intetiesce inainte! —
Inainte dara, ca barbati si romani demni, sē
ne interesāmu de sant'a nōstra causa, impli-
nindu-ni o detoria sacra pentru binele si feri-
cirea patriei si natiunei nōstre prē amate.

Speru cā debil'a mea vōce va aflā echo
in pepturile bine semitorie ale intregi intiele-
gintie romane, fora deosebire de rangu si ca-
racteru, si la terminu ne vomu intelai in nu-
meru cātu de mare.

Asia se fia!!

Dobra 1. ianuariu 1872.

In numele mai multor'a

Petru Fogarasiu.

PROTOCOLULU

conferintiei invetiatoresci din cerculu sco-
lasticu alu inspectoratulu de Vidra, protopo-
piatulu Halmagiului (cott. Zarandu,) — luat
in comunitates Bodesci in 3/15 octobre 1871.

1. Dupa finirea servitiului divinu in bi-
serie'a rom. gr. or. din locu, dlu inspectore
cercualu Nicolau Butariu deschide conferintia
prin o cuventare coresponditoria, aretandu cu
acēst'a ocaziune — prin cuvinte vius si petrū-
diorie, cā proverbiulu romanescu: „voiesce
si vai potē“ are mare insemnatate a supr'a in-
vetiatoriloru, constatandu mai departe cu do-
rere cā invetiamentulu in acestu cercu pana
de presentu se afla in o stare fōrte deplorabila,
sustienendu mai multe comune scōla si invetia-
toriu cu apese deal nu prē mari — facia cu
dotatiunea invetiatoriloru, — dar destulu de
simtibile pentru poporu, care mai cā a despe-
ratu vedindu cā sustiene scōla si invetiatoriu
in mai multi ani fora piou de progresu; consta-
tēza mai departe cā causele acestui regresu
intru invetiamentulu din acestu cercu nu sunt
de dreptulu invetiatorii, — ci nefrecuentarea
scōlei de catra tēnerii scolari, neprovederea
scōlei cu cele necesarie; dupa acestea provōca
conferintia a-si alege unu presiedinte, — si se
alege prin aclamatiune dlu Inspectoru respec-
tativu, care provōca mai departe la alegerea unui
notariu, — si se alege prinu majoritate de voturi
dlu Josifu Jova, invetiatoriu in Vidra.

2. Presiedintele arēta, cum are invetia-
torulu a pasi cu elevii nou-intrati in scōla, cum
are invetiatorulu a se portā ca sē-si cascade
amōrea, simpatia eleviloru, si ce disciplina
are a intrabuintia invetiatorulu si cum are a
pasi cu elevii intru metod'a instruirei, — se a-
dopta apoi metodulu intuitivu.

3. Presiedintele produce „tabelele de
parete“ a dloru Varna si Rosiu, cari aflandu-se
de coresponditorie, se porcede cu elevii la
metoda si instruire din acele tabele, — dupa
incercarea facuta se primescu si se vor intro-
duce in fie-care scōla din acestu cercu.

4. Cu privire la acea impregiurare trista,
cā invetiamentulu popularu in acestu cercu se
afla intr'o stare fōrte trista si elevii fōrte pu-
tienti sunt inaintati intru invetiamentu, cu pu-
tiena exceptiune elevii cāti au frecuentatu scō-
la pana acuma, macar de cāti-va, ani sbia cu-
noscu oāte o litera, — ēr a ceti si a scrie sunt
fōrte putienti cari aci; eu atāt'a mai vertosu
cari au pasitu si la alte studie; din aste conside-
derante — dlu presiedinte nu afla de lipsa, ca
conferintia sē se ocupe cu alte cāti si studie
scolastice, decātu singuru numai cu unu „Abe-
cedariu“ mai practicou, — fiindu pōtiti dnu
invetiatori a instrui si a invetiā de aci incolo
— mai antaiu pre elevi — cōtirea si scrierea
perfecta a limbei materne, nisuindu-se a pro-
duce unu rezultatu mai favoritoru intru invetia-
mentu — pre langa cea mai āspra raspundere.
— Caus'a trista a acestei stari deplorabili a
invetiamentulu aternandu din mai multe parti-
trecutul se lasa neatinsu — se dā uitarei, —
ēr pre viitoriu ou tōta rigorositatea se vor in-
trebuintia — tōte medilōcele cātu de severe
pentru curmarea reului. — Pre langa aceste
invetiatorii vor avē a se ocupā in acestu anu
si cu facerea socotei din capu si cu cifre.

Dēca in unele locuri se afla fōrte putieni
si de acei elevi, cari se potu ocupā si cu alte
studie, acōste in acestu anu se lasa in bun'a
pricepere a invetiatoriloru respectivi.

5. Cu privire la acea impregiurare cā ca-
sele in comunele acestui cercu sunt fōrte inde-
partate unele de altele, — tocmai asia sunt fōr-
te indepartate unele de altele pre diferite oul-
me de dēluri de scōla, carea e in centru, si cu
privire la acea impregiurare cā elevii cea mai
mare parte suat slabu imbracati din caus'a mi-
seriei, din aste consideratiuni dlu Blasiu Codre-
anu, invetiatorulu din Magulicea face propune-
rea ca elevii cei de 6—7 ani sē nu fia con-
strensi la scōla, cāci si altom sunt fōrte slabi.
Acēsta propunere motivata in destulu se pri-
mesce, indetorindu-se la scōla numai elevii de
8—12, ani care decisiune este a se comunica
si comitetelor parochiali.

6. Totu dlu propunetoriu de mai nainte pro-
pune ca sē se alēga pentru fie-care scōla cātu
unu servitoriu — pedelu, carele va fi inda-
toratu a se ingrigi pre langa alte servitie —
de curatieni'a scōlei, provederea scōlei in timpu
de ērna cu caldura din lemnele scōlei etc. etc.
a merge dupa absentarea fie-carui elevu la pa-
rintii respectivulu elevu a casa si a vedē ce e
caus'a absentarei respectivulu elevu si dēca
nu e causa destula, numai de cātu a zalogi pre
atari parinti nepasatori de scōla, avendu acesti
servitori de la tōta trasura 10 or. afora de pla-
ta anualu pentru a careia solvire se vor recer-
cā diregatoriile politice spre a se efapti din
arunculu comunulu, la casu dēca plat'a acestor
servitori nu se va potē eteptu din arunculu
comunulu, se vor plati din pedepsele celoru
negligenti de scōla. — Se primesce fora mo-
dificare.

7. Loculu conferintiei pre anulu viitoriu
se otarece in Aciua pre 8/20 sept

8. In fine dlu presiedinte face propune-
rea ca corpulu invetiatorescu din acestu cer-
cu sē arangie die in cātu va fi ou pontia in
anulu venitoriu „o productiune literaria“ in fa-
vōrea fondulu scolasticu cercualu. Se pri-
mesce cu buna placere.

Dupa aceste ne mai fiindu si ne mai ve-
diendu-se in acestu anu lipsa de parctores
altoru cause scolarie, ci de asta data rema-
nendu pre langa aceste, — conferintia prin
un'a cuventare a dlui presiedinte plina de zelu
natiunali, provocandu corpulu invetiatorescu
la progresu demnu de chiamarea unui invetia-
toriu la concordia si intielegere buna, si cu
acestea conferintia de estu timpu se incheia si
Protocolulu se subscria ēr invetiatorii se depar-
tara fie care la loculu seu.

Vidra, in 2 decembre 1871.

Josifu Jova, m. p.
notariu conf.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci
la scōla confesionala gr. or. romana din com-
mun'a Ighesi, comitatulu Aradului protopres-
biteratulu B. Inesului, cerculu B. Sebesului, se
escrie concursu pana la 21 ianuariu st. v. 1872
iu care dia se va tēne si alegerea.

Emolumintele sunt: in bani 60 fl. v. a.;
in naturalie: 4 cubule (sinice) de grāu, 4 cu-
bule de cucurudiu, 2 mesure de fasole, 5 cen-

tenarie de fēnu, 8 orgie de lemne, 12 jugere de
fenatia, cortelu liberu si gradina.

Doritorii de a ocupā acestu postu sunt
avisati a-si tramite recurele lor, instruate con-
formu Statutulu organiciu, catra oficiulu inspec-
torulu de scōle alu cerculu Dēzna — in Pre-
zeseci.

Ighesi, 10 ianuariu n. 1872.

1—3 Comiteturu parochialu.

In contielegere cu:

Nicolau Polisiu m. p.
inspectoru cerc. de scōle.

Concursu

Pentru ocuparea postulu invetiatorescu
din com. Poganeseci, protopopiatulu Fagetului.
Emolumentele sunt 63 fl. banii, 10 meti
grāu, 20 metiu papusoiu; 50 lb. de sare, 100
lb. de lardu, 12 1/2 lb. de luminari, 8 orgii de
lemne; 1 jugeru de livēda, cortelu cu gradina
de 1/2 jugeru.

Doritorii de a recurge la acōsta statiune
vor avē recurele lor bine instruate si adre-
sate Comitetulu parochialu, pana la 21 ianu-
ariu 1872 st. v. a le subterne dlui protopopu
Atanasiu Joanoviciu in Fagetu.

Poganeseci 28 nov. 1871.

In contielegere ca dlu protopopu

1—3 Comiteturu parochialu.

Concursu.

Pentru ocuparea postulu vacante de dia-
conu la biserica gr. or. din Lugosiu, dieces'a
Caransecesului, se escrie prin acēst'a concursu.

Emolumintele acestui postu sunt:

- folosirea unei diumetate sesiuni de pa-
mentu estravilau, in jugere catastrale.
- accidentiele indatinate la functiuni afora
de biserica.
- unu ajutoriu de salariu de 100 fl. v. a. din
cas'a bisericei, pentru care diaconulu este
indetoratu a provēdē agendele scripturisti-
ce ale comitetulu, si desclinita a tēne in
evidentia pretensiunile cassei bisericesci.

Calitatile recerute de la recurentii la
acestu postu fiindu normate in §. 13 alu Statu-
tulu organiciu, se face cunoscutu, cā terminulu
de concursu in 29 ianuariu 1872 st. vechiu se
incheia.

Recurentii binevoiescā a adresā recurele
loru, cuviintiosu instruate, catra presiedintelā
Comitetulu parochialu gr. or. dlu avocatulu
Constantinu Radulescu in Lugosiu.

In contielegere cu rds. domnu
protopresbiteru.

1—3 Comiteturu parochialu.

Concursu.

Representantia „Fundatiunei lui
Gozdsu,“ preliminaru pe anulu scola-
sticu 1871/2 o suma de 1100 fl. v. a.
pentru stipendia de 100—400 fl. — spre
conferirea acestor'a, incepundu de la se-
mestruulu alu II. scol. alu anului c. — pro-
vōca pre toti acei tineri studiosi, apar-
tinetorii Metropolitiei romane ortodosse
din Ungaria si Ardēlu, — cari avendu
calitatile prescrie in testamentulu fun-
dationale, potu aspirā la aceste stipen-
dia, sē-si tramita petitiunile instruite cu
testimoniale scolastice, cu cartea de bo-
tezu si cu atestatu de paupertate, ce lu
multu pana la 25 februaru 1872 e. n.
de a dreptulu la cancelaria „Fundatiunei
lui Gozdsu“ in Pesta, (Rathhausplatz
nr. 8). —

Datu din siedinti'a Representantiei
„Fundatiunei lui Gozdsu,“ tēnuta in
12/24 dec. 1871.

Georgiu Mocioni, m. p.
presiedinte.

J. cav. de Puscaru, m. p.
notariu.

1—3

Cursurile la burs'a de Viena.

(Dupa insciintierea telegrafica din 17 ian. n.)

Imprum. de statu convertatu cu 50/0
63.70 Imprum. natiunali 67.20; Actiunile de
creditulu 343.50; — sortiurile din 1860: 115. —
sortiurile din 1864: 144. —; Oblegatiunile de
sarcinarii de pamentu, cele ung. 80.25; ba-
natiche 78.; transilv. 77.25 — bucov. 74. —
argintulu 113.25; galbenii 5.40 napole-
oni 9.18.